

ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਤ

ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ #34

VII. ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤਾ (ਚੱਲਦਾ)।

ਗ. ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ: ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦਿਨ (ਚੱਲਦਾ)।

1. ਆਖਰੀ ਭੋਜ (ਚੱਲਦਾ)।

ੲ. ਹਲੀਮੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ (ਯੂਹੰਨਾ 13:2-20)।

ਸ. ਫੜਵਾਏ ਜਾਣ/ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨਬੂਵਤ (ਮੱਤੀ 26:21-25, 31-35; ਮਰਕੁਸ 14:18-21, 27-31; ਲੂਕਾ 22:21-23, 31-38; ਯੂਹੰਨਾ 13:21-38)।

ਹ. ਪੁਭੂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ (ਮੱਤੀ 26:26-29; ਮਰਕੁਸ 14:22-25; ਲੂਕਾ 22:19, 20; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:23-26¹)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਇਹ ਰਾਤ ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਪਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪਸਾਹ ਦੇ ਭੋਜ ਖਾਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਗਥਸਮਨੀ ਵਿਚ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਰਾਤ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਰਾਤ ਭਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਹਾਂਯਾਜਕ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਠੱਠੇ ਭਰੇ ਮੁਕਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਪਸਾਹ ਦੇ ਪਰਬ ਦੇ ਉਸ ਭੋਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਸਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦਾ^੨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕ੍ਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ।^੩

ਰੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ (ਯੂਹੰਨਾ 13:2-20)

ਪਿਛਲਾ ਪਾਠ ਰਸੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 22:24)। ਭੋਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸੇ ਝਗੜੇ ਨਾਲ ਇਕ ਹੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਧਿਆਨ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ:

ਯਿਸੂ ... ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਅਰ ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਲਾਹ ਛੱਡੇ ਅਰ ਪਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਫੇਰ ਬਾਟੀ ਵਿਚ ਜਲ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰਨੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪੂੰਝਣ ਲੱਗਾ (ਯੂਹੰਨਾ 13:3-5)।

ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣਾ ਇਕ ਆਮ ਰੀਤ ਸੀ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਜੁੱਤੀ ਪਾ ਕੇ ਧੂੜ ਭਰੇ ਪਹਿਰਿਆਂ ਤੇ ਚੁੱਲਦੇ ਸਨ। ਖਾਣ ਲਈ ਬੈਠਣ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਪੈਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।^੪

ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪਸਾਹ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਨਹਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਆਇਤ 10); ਪਰ ਉੱਪਰਲੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤਕ ਆਉਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਰਸਤੇ ਦੀ ਧੂੜ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਗੰਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਪੈਰ ਧੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 4, 5), ਪਰ ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਗੰਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਖ਼ਿਰ ਇਹ ਸੇਵਕਾਂ ਜਾਂ ਨੌਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਜੋ ਸੀ!

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਟਹਿਲੂਏ ਵਰਗਾ ਹਾਂ’’ (ਲੂਕਾ 22:27)। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੇਵਕ ਦਾ ਹੀਣ ਕੰਮ ਖੁਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ! ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਯਹੂਦਾ ਵੀ ਸੀ, ਵਚਨ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 13:2, 10, 11, 18, 19)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ‘‘ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ’’ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ⁵ (ਮੱਤੀ 5:44, 45; ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 12:20)।

ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:14-17)। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੈਰ ਧੋਣ ਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰੀਤ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਨਹੀਂ। ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਾਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਦੀ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ; ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਮ ਪਰੰਪਰਾ ਪਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਨ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਦੱਸਣ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ... ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧੋਣਾ ਕਦੀ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।⁶

ਜੌਨ ਐਫ਼. ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ [ਪੈਰ ਧੋਣਾ] ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।’’ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ‘‘ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ 306 ਈਸਵੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਪੇਨ ਦੇ ਐਲਵਿਰਾ ਵਿਚ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਬਿਸ਼ਪਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।’’⁷ ਐਚ. ਆਈ. ਹੇਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘‘ਯਿਸੂ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸੱਚੀ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਸਬਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।’’⁸

ਮਸੀਹ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਸੁਆਰਥੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਮੈਲ ਉਤਾਰਨਾ ਸੀ। ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਯਹੂਦਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਬਿਨਾਂ ਧੋਤੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ (13:27)।

ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ

(ਮੱਤੀ 26:21-25, 31-35; ਮਰਕੁਸ 14:18-21, 27-31;

ਲੂਕਾ 22:21-23, 31-38; ਯੂਹੰਨਾ 13:18, 19, 21-38)

ਯਹੂਦਾ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ (ਮੱਤੀ 26:21-25; ਮਰਕੁਸ 14:18-21;

ਲੂਕਾ 22:21-23; ਯੂਹੰਨਾ 13:18, 19, 21-30)

ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹ ਨੇ ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਫੜਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਵਾਏਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਦੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ‘ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੀ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਲੱਤ ਚੁੱਕੀ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:18; ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 41:9)। ‘ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਖਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੇਮ ਜਾਂ ਸਹੂ ਹੈ। ਪਰ ਯਹੂਦਾ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਫੜਵਾਉਣ ਲਈ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਭੋਜ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।’¹⁰

ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ‘ਏਦੋਂ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਹੋ ਲਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਰਤੀਤ ਕਰੋ ਜੇ ਮੈਂ ਉਹੋ ਹਾਂ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:19)। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋਣੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਫੜਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਅਚਾਨਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਖੱਲਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਵੀ ਬਚਾਅ ਹੋਣਾ ਸੀ।

‘ਏਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਯਿਸੂ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਘਬਰਾਉਣ ਲੱਗਾ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:21)। ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਸਭ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ: ‘... ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਜਣਾ ਮੈਨੂੰ ਫੜਵਾਏਗਾ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:21; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 26:21)। ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਏ (ਯੂਹੰਨਾ 13:22) ਅਤੇ ‘ਆਪੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਭਈ ਅਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ’ (ਲੂਕਾ 22:23)। ‘ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੀ ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਂ?’¹¹ (ਮੱਤੀ 26:22)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ‘ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਸਕੇ।’¹² ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ‘ਯਕੀਨਨ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ!’

ਯੂਹੰਨਾ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ, ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, ‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:23-25¹³)। ‘ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਬੁਰਕੀ ਤਰ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਦਿਆਂ ਉਹੋ ਹੈ।’¹⁴ ‘ਫੇਰ ਜਾਂ ਉਹ ਨੇ ਬੁਰਕੀ ਤਰ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਮਊਨ ਇਸਕਰਿਯੋਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯਹੂਦਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:26; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 26:23)।

ਕੋਈ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਸਭ ਚੇਲਿਆਂ ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:28, 29)। ਯਹੂਦਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ

ਹੋਵੇਗੀ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਲਾ ਚੇਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਦੂਜੇ ਚੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਚੁਣ ਕੇ ਇੱਜ਼ਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਗਈ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:29; ਯੂਹੰਨਾ 12:6 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਵੰਡਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:29)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਚੇਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਕਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਯਹੂਦਾ ਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਯਹੂਦਾ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਪਟ ਨਾਲ ਭਰੇ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਸੁਆਮੀ ਜੀ, ਕੀ ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਂ?’ (ਮੱਤੀ 26:25), ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਤੈਂ ਆਪੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ’¹⁵ (ਮੱਤੀ 26:25)। ਉਸ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਯਹੂਦਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਹਿਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਘਬਰਾਇਆ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਚਿੱਕੜ ਹਵਾ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸੁਕ ਕੇ ਆਕੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦਾ ਦਾ ਮਨ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਹੋਰ ਕਠੋਰ ਹੋ ਗਿਆ (ਯੂਹੰਨਾ 13:27¹⁶)।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਯਹੂਦਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਜੇ ਤੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈਂ ਸੋ ਛੇਤੀ ਕਰ!’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:27)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਫੜਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਹਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ‘ਤਾਂ ਉਹ [ਯਹੂਦਾ] ... ਝੱਟ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ,¹⁷ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ’¹⁸ (ਯੂਹੰਨਾ 13:30)¹⁹

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ,²⁰ ਪਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘... ਪਰ ਹਾਇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਉੱਤੇ ਜਿਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਫੜਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ! ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਲਈ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਨਿੱਜ ਜੰਮਦਾ’ (ਮੱਤੀ 26:24; ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 14:21)। ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਯਹੂਦਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗੱਲ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੌਣ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।’²¹

ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ (ਮੱਤੀ 26:31-35;

ਮਰਕੁਸ 14:27-31; ਲੂਕਾ 22:31-38; ਯੂਹੰਨਾ 13:31-38)

ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਯੂਹੰਨਾ 13:31),²² ਯਿਸੂ ਦੂਜੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ²³ (ਯੂਹੰਨਾ 13:31, 32), ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਹੇ ਬਾਲਕੇ,²⁴ ਹੁਣ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:33)। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਸੀ!

ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਏ (ਯੂਹੰਨਾ 13:33; ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 7:33, 34;²⁵ 8:21), ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੋ ਅਰਥਾਤ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੋ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:34)। ‘ਇਕ ਨਵਾਂ ਹੁਕਮ’ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:18), ਬਲਕਿ ਨਵਾਂ ਹੁਕਮ ਇਸ ਲਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਹੋਣਾ ਸੀ

ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ: ‘‘ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ!’’ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤੋਂ ਸਭ ਜਾਣਨਗੇ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਚੇਲੇ ਹੋ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:35)। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਗਿਆਨ ਹੈ, ਜਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ‘‘ਹੁਣ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:33), ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੂੰ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:36)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤੂੰ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਹ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਚੱਲੇਂਗਾ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:36)। ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਚੇਲੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਮਗਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ? ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਦਲੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:37)।

ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੋਮਲਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ? ‘‘ਹੇ ਸ਼ਮਊਨ, ਸ਼ਮਊਨ! ਵੇਖ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਗਿਆ ਹੈ²⁶ ਭਈ ਕਣਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਟਕੇ’’ (ਲੂਕਾ 22:31)। ਜਿਵੇਂ ਔਰਤਾਂ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਣਕ ਨੂੰ ਫਟਕਦੀਆਂ²⁷ ਹਨ; ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ²⁸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਫਟਕ’’ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਖੇਤ ਉਸ ਨੇ ਕੱਢ ਲਈ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:2, 27); ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਕ ਆਗੂ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀ ਨਿਹਚਾ ਜਾਂਦੀ ਨਾ ਰਹੇ ਅਰ ਜਾਂ ਤੂੰ ਮੁੜੇ²⁹ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਕੜੇ ਕਰੀਂ’’ (ਲੂਕਾ 22:32)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕੈਦ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ’’ (ਲੂਕਾ 22:33)। ਮਸੀਹ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘‘ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਦਲੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦੇਵੇਂਗਾ?’’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:38)। ਉਸ ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਤਰਸ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੁੱਝ ਬਾਂਗ ਨਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦ ਤੀਕਰ ਤੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਮੁੱਕਰ ਕੇ ਨਾ ਕਹੇਂ ਭਈ ਮੈਂ ਉਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ’’ (ਲੂਕਾ 22:34)।³⁰

ਪ੍ਰਭੂ ਦੂਜੇ ਦਸ ਚੇਲਿਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ: ‘‘ਅੱਜ ਰਾਤ ਤੁਸੀਂ ਸੱਭੋ ਮੇਰੇ ਕਾਰਨ ਠੋਕਰ ਖਾਵੇਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਅਯਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇੱਜੜ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਗੀਆਂ’’ (ਮੱਤੀ 26:31; ਵੇਖੋ ਜ਼ਕਰਯਾਹ 13:7)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਹਾਥੋਂ ਅੱਗੇ ਗਲੀਲ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂਗਾ’’ (ਮੱਤੀ 26:32)। ਗਲੀਲ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਇਕ ਨੋਟ ਬਣਾ ਲਵੋ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 28:7, 10, 16; ਯੂਹੰਨਾ 21:1)। ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਖਿੱਲਰੇ ਹੋਏ ਇੱਜੜ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਯਾਲੀ ਵਾਂਗ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਸੀ।³¹

ਪਤਰਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ‘‘ਭਾਵੇਂ ਤੇਰੇ ਕਾਰਨ ਸੱਭੋ ਠੋਕਰ ਖਾਣ ਪਰ ਮੈਂ ਠੋਕਰ ਕਦੇ ਨਾ ਖਾਵਾਂਗਾ’’ (ਮੱਤੀ 26:33)। ਫਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਅੱਜ ਰਾਤ ਕੁੱਝ ਦੇ ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਂਗਾ’’ (ਮੱਤੀ 26:34)। ‘‘ਪਰ ਉਹਨੇ ਵੱਡੇ ਹਠ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਮਰਨਾ ਵੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਦੀ ਨਾ ਕਰਾਂਗਾ’’ (ਮਰਕੁਸ 14:31)। ‘‘ਸੱਭੇ (ਚੇਲੇ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲੇ’’ (ਮੱਤੀ 26:35)।

ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਚੇਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।³² ਯਿਸੂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਯਸਾਯਾਹ 53: 12 ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ (ਲੂਕਾ 22: 37) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 22: 35, 36; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 10; ਲੂਕਾ 10: 1-16)।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਖਰੀਦਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ (ਲੂਕਾ 22: 36)। ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਹਨ; ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਏਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਗੀਆਂ (ਲੂਕਾ 22: 38)। ਬਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਸੀ।³³ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਮਝ ਨਾ ਸਕੇ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 22: 49-51) ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ (ਮੱਤੀ 26:26-29;

ਮਰਕੁਸ 14:22-25; ਲੂਕਾ 22:19, 20; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:23-26)

ਪਸਾਹ ਦਾ ਪਰਬ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੇ,³⁴ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਦਾ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।³⁵ ‘‘ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਰੋਟੀ ਲਈ ਅਤੇ ਬਰਕਤ ਦੇ ਕੇ ਤੋੜੀ’’ (ਮੱਤੀ 26: 26; ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 14: 22; ਲੂਕਾ 22: 19), ਜੋ ਪਸਾਹ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਖਮੀਰੀ ਰੋਟੀ ਸੀ। ‘‘ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਕੇ ਤੋੜੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਲਈ ਇਹ ਕਰਿਆ ਕਰੋ’’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11: 24)।

‘‘ਇਹ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ’’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ,³⁶ ਇਹ ਉਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹੇ, ‘‘ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੋਹਤਰੇ-ਪੋਤਰੇ ਹਨ।’’ ਮਸੀਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਟੀ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ, ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰੋਮੀ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

‘‘ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪਿਆਲਾ³⁷ ਵੀ ਲਿਆ’’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11: 25)। ਇਹ ਪਿਆਲਾ ‘‘ਦਾਖ ਦੇ ਰਸ’’ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 26: 29)। ‘‘ਫੇਰ ਉਹ ਨੇ ... ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਓ।³⁸ ਕਿਉਂ ਜੋ ਨੇਮ ਦਾ ਇਹ ਮੇਰਾ ਉਹ ਲਹੂ ਹੈ³⁹ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਲਈ ਵਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 26: 27, 28; ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 14: 24; ਲੂਕਾ 22: 20)। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮੁਖ ਮਕਸਦ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15: 3; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1: 7)।

ਉਸ ਨੇ ਗਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ, ‘‘... ਮੇਰੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਲਈ ਇਹ ਕਰਿਆ ਕਰੋ’’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11: 25)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੈਂ ਇਸ ਅੰਗੂਰ ਦੇ ਰਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਪੀਵਾਂਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੀਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਹ ਨਵਾਂ ਨਾ ਪੀਵਾਂ’’ (ਮੱਤੀ 26: 29)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਰੂਪ ਕਲੀਸੀਆ ਹੀ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪੌਲਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਉਹ ਬਰਕਤ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਜਿਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ

ਬਰਕਤ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਕੀ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਹੂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ? ਉਹ ਰੋਟੀ ਜਿਹ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤੋੜਦੇ ਹਾਂ ਕੀ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ?’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:16, 17)।

ਮਸੀਹ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤਕ ਸਦਾ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:26)। ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭੋਜ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀ ਸੀ,⁴⁰ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰ

ਅਸੀਂ ‘‘ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਤ’’ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।⁴¹ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਯੂਹੰਨਾ 14–16 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਦਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ 17 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ੀ ਦੁਆ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸ਼ਾਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ‘‘ਕਦੀ ਨਾ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ’’ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਇੱਥੇ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:23–26 ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਣ ਵੇਰਵਾ ਹੈ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:23–26 ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 50 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਸਹਿਦਰਸੀ ਵਿਰਤਾਂਤ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ 60 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ।²ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਾਓਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤੀ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਤਰਤੀਬਥੋਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।³ਕੁਝ ਸੰਭਾਵਿਤ ਫ਼ਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੇਖਾਂਗੇ।⁴ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 2 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਪ੍ਰੇਮ, ਅੱਥਰੂ ਅਤੇ ਮਾਫ਼ੀ’’ ਤੇ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।⁵ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦਾ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।⁶ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫ਼ਿਲਿੱਪ ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ, *ਦ ਫ਼ੋਰਫੋਲਡ ਗੋਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ ਦ ਫ਼ੋਰ ਗੋਸਪਲਜ਼* (ਸਿੰਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰ., 1914), 650. ⁷ਜੌਨ ਫ੍ਰੈਂਕਲਿਨ ਕਾਰਟਰ, *ਏ ਲੈਮੈਨ'ਜ਼ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ ਦ ਗੋਸਪਲਜ਼* (ਨੈਸ਼ਵਿੱਲੋ: ਬ੍ਰੈਡਮੈਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1961), 285–86. ਕਾਰਟਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਪੈਰ ਧੋਣਾ ਕਦੀ ਵੀ ‘‘ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਰੀਤ’’ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਤਿੰਨ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਐਲਬਰਟ ਹੈਨਰੀ ਨਿਊਮੈਨ, *ਏ ਮੈਨੂਅਲ ਆਫ ਚਰਚ ਹਿਸਟਰੀ* (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਅਮੈਰੀਕਨ ਬੈਪਟਿਸਟ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ੰਜ਼ ਸੋਸਾਇਟੀ, 1904), 1:140 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।⁸ਐਚ. ਆਈ. ਹੇਸਟਰ, *ਦ ਹਾਰਟ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਲਿਬਰਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਵਾਲਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1963), 197. ⁹ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਸੰਕੇਤ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:20. ¹⁰ਕਾਰਟਰ, 287–88.

¹¹ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘‘ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਕੀ ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਂ?’’ ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। NASB ਵਿਚ ਹੈ ‘‘ਯਕੀਨਨ ਹੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।’’¹²ਕਾਰਟਰ, 288. ¹³ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਹਿੱਤ ਕਰਦਾ ਸੀ’’

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲਿਖਿਆ। ¹⁴ਮੈਕਗਰਵੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਬੁਰਕੀ ਡੋਬ ਕੇ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਆਦਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਪੈਂਡਲਟਨ, 653)। ¹⁵“ਤੋਂ ਸਤ ਆਖ ਦਿੱਤਾ” ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 26:64)। ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, “*ਤੁਸੀਂ ਹੀ* ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ!” ¹⁶ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਸ਼ੈਤਾਨ ਯਹੂਦਾ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ” ਉਸ ਨੂੰ ਸਭਾ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ (ਲੂਕਾ 22:3, 4)। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਫਿਰ ਉਸ “ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ।” ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾ ਦਾ ਮਨ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ। ¹⁷ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ “ਪਰਬ ਲਈ” ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਗਿਆ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 13:29)। ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਪਸਾਰ ਦੇ ਪਰਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਅਖਮੀਰੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਪਰਬ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਯਹੂਦਾ ਅਗਲੇ ਪਰਬ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ¹⁸“ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਾਕ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਪਰ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਟੀਕਾਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਬਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ... [ਚੈਨਰੀ] ਐਲਫ਼ੋਰਡ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ [ਫ੍ਰੈਡਰਿਕ ਬੀ.] ਮੇਅਰ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿ “ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ” ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ’ ” (ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਪੈਂਡਲਟਨ, 654)। ¹⁹ਲੂਕਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 22:19-23), ਜਦਕਿ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਉਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 26:25, 26; ਮਰਕੁਸ 14:21, 22)। ਸਾਡੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ, ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਦੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਗਿਆ। ²⁰ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਪਾਠ “ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ” ਵੇਖੋ।

²¹ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਪੈਂਡਲਟਨ, 653. ²²ਇਹ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਦੋਂ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਉਸਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਲੂਕਾ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇਸ ਨਬੂਵਤ ਨੂੰ (ਲੂਕਾ 22:34; ਯੂਹੰਨਾ 13:38) ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ (ਲੂਕਾ 22:39; ਯੂਹੰਨਾ 14:31)। ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇਹ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ (ਮੱਤੀ 26:30-34; ਮਰਕੁਸ 14:26-30)। ਮੈਂ “ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ” ਰੱਖਿਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਬੂਵਤ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਵਾਰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ²³ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਫ਼ਨਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਹਵਾਲਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 7:39; 12:16, 23, 28)। ²⁴ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਥੇ ਹੀ ਲਗਾਅ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਬਣ ਗਿਆ (1 ਯੂਹੰਨਾ 2:1, 12, 28; 3:7, 18; 4:4; 5:21)। ²⁵ਯੂਹੰਨਾ 7:33, 34 ਤੇ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 4 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ “ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਜਾਣਾ” ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ²⁶ਬਾਈਬਲ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਖੁਦਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ (ਵੇਖੋ ਅੱਧੂਕਾ 1 ਅਤੇ 2)। ਇਹ “ਮਾਸ ਭਰਿਆ” ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 5:12-14); ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਓ। ²⁷ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘਰੇਲੂ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਆਟਾ ਪੀਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵਧੀਆ ਕਵਾਲਟੀ ਦਾ ਆਟਾ ਅਤੇ ਮਿਕਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਆਟੇ ਨਾਲ ਚੱਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ²⁸ਲੂਕਾ 22:31 ਵਿਚ “ਤੁਹਾਨੂੰ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿਚ ਹੈ। ²⁹KJV ਵਿਚ “ਕਨਵਰਟਡ” ਹੈ। ਕਨਵਰਟ

ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ 'ਵਿਚ ਬਦਲਣ' ਵਾਂਗ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਤਾਂ 'ਜਦ ਤੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵੇਂ' ਕਹਿ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤਰਸ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਆਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।³⁰ ਮੱਤੀ, ਲੂਕਾ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਕੁੱਕੜ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 26:34; ਲੂਕਾ 22:34; ਯੂਹੰਨਾ 13:38) ਜਦਕਿ ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਦੋ ਬਾਂਗਾਂ ਦੀ (ਮਰਕੁਸ 14:30)। ਦੂਜੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਾਂਗ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਮੱਤੀ 20:30 ਅਤੇ ਲੂਕਾ 18:35), ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਧੂ ਵੇਰਵਾ ਜੋੜਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲੇਖਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਫਿਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ।

³¹ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇਣਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:6)। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।³² ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਇਨਕਾਰ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ।³³ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਲਈ 'ਤਲਵਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 10:34)। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਮਹਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।³⁴ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਦ ਉਹ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ' (ਮੱਤੀ 26:26; ਮਰਕੁਸ 14:22)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਭੋਜ ਦੇ ਬਾਅਦ' ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:25)। ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਸਾਹ ਦੇ ਪਰਬ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਅੰਤ ਵਿਚ ਹੈ।³⁵ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭੋਜ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 'ਮੇਰੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਕਰਿਆ ਕਰੋ' ਪਾਠ ਵੇਖੋ।³⁶ ਇਸ ਅਲੰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਰੂਪਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੂਪਕ ਇਕ ਆਮ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਿਸੇ ਦੋ ਨਾਲ 'ਜਿਵੇਂ' ਜਾਂ 'ਦੇ ਵਾਂਗ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਰੂਪਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੂੰ ਲੁੰਬੜੀ ਕਿਹਾ (ਲੂਕਾ 13:31, 32)। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਰੋਦੇਸ ਲੁੰਬੜੀ ਵਰਗਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਉਪਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲੁੰਬੜੀ ਸੀ।³⁷ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਸਾਹ ਦੇ ਪਰਬ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਿਆਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੂਚ 6:6, 7 ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ: 'ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਵਾਂਗਾ' ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਪਿਆਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ 'ਭੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ' ਲਿਆ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:25)।³⁸ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਪਿਆਲੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿਓ,' ਬਲਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਰੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਓ।' ³⁹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਲਗੂ ਵਹਾਉਣ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:18, 20, 22; 10:29)।⁴⁰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 'ਮੇਰੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਕਰਿਆ ਕਰੋ' ਪਾਠ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ।

⁴¹ ਪਸਾਹ ਦਾ ਭੋਜਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।